

Femte roten, tomt 11

Kvarteret Härbärgen

Sjuttonde roten 1637–57v

Åttonde roten 1657h–70

Sunnan Stora Hamnen, Östan Lilla Östra Hamnen

Tomten utlagd till gata

Amund Grefwe 1666

Han bodde redan 1655 i sjuttonde roten. (Bodde i rote 9 1667–68).

Peder Baltzer skepper 5.11

1662: 6, 1663: 6, 1666–67

Cornelius Baltzer 1666–69

Till rätten hade *David Amia*, *Jacob Herten* och *Petter Baltzer* den 28.8.1665 inlämnat en klagolibell på samtliga redares i skeppet *Blå Duvan* vägnar mot skepparen på S:t Johannes Evangelista *Wilhelm Kuyhl*. Saken behandlades även den 6.9.1665 och *David Amia*, som var manist, ville inte gå ed utan bekräftade sin berättelse med hand å bok. *Wilhelm Kuyhl* skulle ha tillvitad dem att de for med lurendrejeri och genom att inblanda utländska redare i *Blå Duvan* försnillade såväl kronans som stadens rättighet ”förminskandes och förhindrandes där med Borgerskapets och Landzens invånares och skattedragares profit och näring”. *Wilhelm Kuyhl* protesterade mot den arrest han ålagts. *Wilhelm Fellbier* vittnade att när han för två år sedan inskeppade 100 skeppund järn hade han av *Cornelius Baltzer* blivit lovad att få vänta med att betala frakten till båda deras hemkomst från Holland. Men detta oaktat hade *Cornelius Baltzer* låtit avkräva honom frakten genom en *Fellbier* obekant, holländsk man. *Petter Baltzer* föregav att det var en mäklare, som *Leutke Timons* skulle känna. Kontrollören *Anders Gunnarsson* hade vid möte på Björkeris Prästgård med fiskalen förvånat sig över att *Petter Baltzer*, som hade namnet av skeppare på *Blå Duvan*, merendels höll sig hemma i land sysselsatt med handel medan hans broder *Cornelius*, som var en främmande man, hade fört skeppet några resor i hans ställe. Fiskalen hade därför frågat efter orsaken därtill, varefter *Cornelius Baltzer* skulle ha vunnit burskap i Göteborg.

Ungefär samtidigt klagade *Wilhelm Kuyhl* i underrätten över att han inte fått de säckar humle, som *Cornelius Baltzer* erhållit av *Gillis Arnoutz* i Amsterdam att leverera *Wilhelm Kuyhl*. *Cornelius* hade lämnat dem åt *Petter*, som skulle vidarebefordra dem till *Wilhelm Kuyhl* men denne antydde att *Petter* i stället hade sålt dem till *Roluf repslagare*. Samtliga båtsmän på skeppet *Blå Duvan* vände sig den 11.5.1666 mot skepparen på *Blå Duvan* *Petter Baltzer*. Det gällde förbättring på deras hyra från Göteborg och till Holland och ”sedan än längre bort”. De klagade över att skepparen utan anledning ville blanda sig i deras handel för eget kapital i Frankrike med vin, nöter och brännvin. När de kom till England, så hade en del av det brännvin och det vin, som skepparen köpt för sin egen räkning, konfiskerats och därför ville skepparen bota sin lidna skada genom att lägga beslag på båtsmännens vin och brännvin.

Måhända återflyttade bröderna *Petter* och *Cornelius Baltzer* till Holland.

Se dock nedan ang. *Cornelius Baltzer*. Denne bodde längre västerut i femte roten 1675.

*Anders Anderssons änka 1668**Sven Jacobsson Gamb* underinspektör 8.5

1674–81, M1676: ”Sven Jacobssons gård öde” 1 tomt

Som nämndes köpte *Mårten fällberedare* 1653 en gård som tillhört hustru *Ingri Adrians*; hustru *Ingrid Adrians* själv, som var änka efter *Adrian Jansson Bann*, bodde perioden 1637–52 i första roten. Denne *Sven Jacobsson Gamb* var dotterson till henne och troligt är väl att den av honom ägda tomten ursprungligen sammanhängt med den av *Mårten fällberedare* köpta och av *Sven Jacobsson Gamb* övertagits från hans moder *Jacob Svenssons änka Maria*.

Den 6.7.1682 upplästes enligt resolutionsboken en rekommendation given av Generalmajoren och Landshövdingen för *Sven Gamb* att tillträda en vakant rådmanslön. Någon sådan utnämning kom aldrig till stånd.

Tobaksinspektör Erik Ulfsberg krävde den 5.9.1678 *Lars Mascholl*, vars styvfader *Sven Gamb* skriftligen caverade för honom. Saken kom upp i rätten igen den 26.8.1686 då det omtalas att *Lars Mascholl* hade förmyndaren Kungl. Husgerådsmästaren *Anders Andersson Drakensköld* och att *Sven Jacobsson Gamb* hade påtagit sig i eget namn vid nyårstiden 1679 att betala *Lars Mascholls* skuld till *Ulfsberg* på 850 daler kopparmynt. Den 15.8.1687 lät insp *Erik Ulfsberg* lagbjuda insp *Sven Gambs* hus och gård vid *Stora Hamnen* till sin betalning. *Sven Gamb* pantsatte genom obligationer daterade *Stockholm* den 6.9.1690 och 25.5.1691 sin gård till *regementskvartermästare Olof Boström*.

Doctor Medicinae Olaus Bromelius

lät den 16.2.1693 lagbjuda hus och gård belägen på södra sidan om *Stora Hamnen*, emellan rådsförvanten och sekreteraren *Laurent Bökers* gård å västra och *fällberedaren Johan Schmitts* gård å östra sidan, som han köpt av inspektör *Sven Jacobsson Gam(b)* för 1000 daler silvermynt. Vid rätten den 16 och 26 oktober hävdade *Ambjörn Svensson* att de pengar, som ”efter länge sedan gjord arrest” skulle betalas av *Doktor Olaus Bromelius* för *Sven Gambs* gård, borde utbetalas till hustru *Maria Jacob Svenssons* sterbhus, som *Sven Gamb* var skyldig pengar. Det invändes då att *Bromelius* inte hade köpt gården av *Sven Gamb* utan av *regementskvartermästaren Boström*, som hade haft pengar att fordra av *Gamb*.

Den nämnde *Olaus Bromelius* var *Stockholmsläkare* och redan bekant såväl i Sverige som i utlandet som en framstående botaniker, när han den 7.2.1691 av magistraten i Göteborg kallades till stadsmedikus. *Almquist* (II:110) påminner om ”att han år 1694 publicerade vad som blivit kallat 'det egentliga Sveriges äldsta lokalfloa', den under titeln *Chloris Gothica* utgivna förteckningen över de örter, buskar och träd, som växa vilt kring Göteborg” och att han och *fortifikationsbokhållare Åke Håkansson* vid samma tid planlade en botanisk trädgård på bastionen *Rex*.

Som läkare vände sig *Bromelius* mot *Kempe*, som var ”främmande” och inträngande i yrket. Det bör vara densamme *Johan Kämpe*, som den 10.2.1693 begärde tillåtelse att få sälja medicamenter. Han förklarade sig vara infödd svensk man och ville erhålla burskap.

Mot slutet av sitt liv var *Olaus Bromelius* tidvis sängliggande och magistraten försökte att få honom att taga sonen *Magnus* till medhjälpare. Denne *Magnus Bromelius*, som var ett lärdomsljus, var i själva verket för framstående för att magistraten skulle kunna erhålla honom som faderns efterträdare – han adlades under namnet *von Bromell* och gjorde en lysande medicinsk karriär.

Olaus Bromelius avled den 5.2.1707 och mycket kort efter faderns död sålde Doctor Medicinae Magnus Bromelius hus och tomt vid Stora hamnen mellan justitieborgmästare Wilhelm de Silentz hus i väster och Johan Schmidts hus i öster till *borgmästare el. justitierepresident Wilhelm de Silentz*, född 1660, död 12.8.1719, och hans hustru *Ingrid Brun*, död 14.3.1756, uppbud den 17.6.1707. De Silentz behöll inte gården länge utan överlät den till dottern *Catarina de Silentz* blivande man

handlanden Olof Häger,

son till *handelsmannen Lars Jonsson Häger* (se 4.60, 5.65) som erhöll fasta 8.7.1709. I fastebrevet (återgivet i magistratens registratur Ba:18) står: ”Doctor Medicinae Magnus Bromelius hade till justitieborgmästare Wilhelm Silentz sålt en dess hus och gård till Stora hamnen belägen, emellan be-te W:s hus och gård å västra och fällberedaren Mr Johan Smitts hus och gård å östra för 1.400 d smt”, varför Dr Bromelius efter betalning avstod från äganderätten. Men Wilhelm Silentz hade icke handlat om detta huset för egen räkning utan för sine barns, varför han transporterade gårdsköpet på sin tillkommande k. måg handelsman Oluf Häger med begäran att detta skulle bli inryckt i fastebrevet. Mons. Olof Häger (omtalad 8.42) hade fått stolrum i domkyrkan den 22.7.1702 och hans hustru madame Caisa Silentz den 29.5.1716, då på södra läktaren 3.

I ett brev till magistraten den 14.12.1711 hade Petter Siöström klagat på Olof Häger, som hade vägrat att erlægga trohets- och borgared trots att han ”satt sitt enskylte huushåll och boo och dretwet egen handel”. Den 20.12.1712 berättade skulten och stadsbudet om svårigheten att nå Olof Häger eftersom han intet varit hemma och ”han intet nått honom igenom att slå en sedel på Porten. Men strax der efter kom herr Häger på Börsen kl halv Tolff, då iag straxt steg till honom och förrättade citationen”.

Men den 22.3.1716 erhöll Olof Häger burskap som handlande och blev samma år den 26 sept. rådman.

I gården bodde också 1717 *skrivaren Johan Ugla* och 1710–20 herr *Gerhard Dittlar (Dittlair)* Tomten värderades 1715 till 450, huset till 950 och lösöret till 2 690 d smt.

Rådman Olof Häger avled mellan 10–21.6.1736. Hos änkan bodde 1741 *överinspektören Ekerman* och 1753 *notarien Svedmark*. Bouppteckningen den 22.4.1757 efter Catarina de Silentz (död den 4.12.1756) visar en förmögenhet av 25 192:29 d smt, huvudsakligen bestående av en mängd hemman på landet samt hus och tomt i staden på Stora Hamngatan, ”med tapeter” värt 4 000 daler. Av rummen märkas gröna kammaren, sal fruns kammare och jungfrukammaren. (Berg I:2, 277).

Gården såldes på auktion den 22.7.1757 efter Catarina de Silentz död till

superkargören i Ostindiska Kompaniets tjänst David Sandberg,

som erhöll fasta den 2.8.1758. Gården sades ligga vid Stora Hamngatan på södra sidan mellan avlidne handlanden Olof Holmgrens eller nu mera rådmannens i Vänersborg Jacob Neumans hus i öster och kanslisten Govert de Silentz efter föräldrarna ärvda gård i väster. Priset var 4 500 d smt.

1765: *Inspektorskan Neuman*

1775 Framlidne packhusinsp Neumans änkefru

1785 Packhusinspektör Neumans änkefru

1790 Inspektör Neumans änka